

Ladislav Hejdánek (10. 5. 1927 – 28. 4. 2020)

Jan Kranát

◆ nekrolog, česky, vznik: 28. 4. 2020 ◆ web

◆ obituary, Czech, origin: 28. 4. 2020 ◆ web

Jan Kranát, stránky ETF UK, 28. dubna 2020

Narodil se 10. 5. 1927 v Praze v evangelické rodině. V mládí se aktivně účastnil činnosti sdružení Akademická YMCA. Od původního zájmu o matematickou logiku přešel hlavně pod vlivem Kozákovým a Patočkovým k filosofii (s vedlejšími obory sociologií). V únoru 1948 se zúčastnil průvodu studentů k prezidentu Benešovi svýzvou, aby nepřijímal demisi ministrů. Studium zakončil roku 1952 u prof. J. B. Kozáka disertační prací O některých ontologických předpokladech pojetí pravdy.

Svému oboru se potom mohl věnovat pouze soukromě (s výjimkou necelých tří let 1968–71, kdy byl pracovníkem Filosofického ústavu ČSAV). Od konce 50. let se aktivně účastnil reformního evangelického hnutí Nová orientace a byl členem redakce kulturního teoretického časopisu Tvář. Z Filosofického ústavu byl propuštěn za „normalizace“ roku 1971 a krátce poté uvězněn za podíl na letákové předvolební akci.

V letech 1977–1980 byl dvakrát mluvčím Charty 77. Od roku 1980 vedl proslulé bytové filosofické semináře, jichž se při svých návštěvách Prahy zúčastnili Paul Ricoeur, Jacques Derrida nebo Richard Rorty. Od roku 1985 vydával filosofický časopis Reflexe a s A. Havlíčkem spoluzakládal nakladatelství OIKOYMENH.

Od podzimu 1969 přednášel krátce filosofii dálkovým studentům Komenského fakulty, na jaře 1970 na vyzvání J. Hellera a tehdejšího děkana J. B. Součka podal narychlo napsanou habilitační práci Filosofie a víra. Habilitační řízení však již nebylo zahájeno a proběhlo až na počátku r. 1990. Filosofii přednášel na ETF a FF, kde byl v r. 1992 jmenován profesorem. Teprve v roce 2004 odešel na zasloužený odpočinek a od té doby žil v Písku.

L. Hejdánek byl myslitel samostatný, v některých důrazech až samorostlý. Inspirovat odjinud se nechal jen občas a nikdy soustavně, s oblíbenými autory svádí neustálé zápasy. Rozhodující vliv měl na něj E. Rádl, často též zmiňuje A. N. Whiteheada, P. Teilharda de Chardin či K. Jasperse. Dávno před nástupem na fakultu vytvořil svébytnou koncepci „filosofie nepředmětnosti“, která mu dovolila novým způsobem postavit otázku pravdy a víry. Tradiční metafysika – ale i teologie – jsou podle něj zatíženy zpředmětňujícím přístupem ke skutečnosti. Ta však má událostnou povahu, to rozhodující se děje nyní a přichází z budoucnosti, k níž je přiměřené se prvotně vztahovat vírou jako „vykloněností k činu“, spíše než pomocí zpředmětňujících pojmů a „zpětné“ reflexe.

Filosofie je v tomto smyslu službou pravdě, která má přijít a přichází a již filosof vydává svědectví. Pro zkoumání nepředmětných skutečností navrhuje založit filosofickou nauku o nejsoucnu (méontologii), jež se má stát novou první filosofií. Tento projekt zůstal žel fragmentem a stálou výzvou žákům. Ne náhodou v těchto úvahách odkazuje na biblické motivy, na vystoupení proroků a Ježíše. Právě jejich svědectví, ovšem chápané nenábožensky a nemytologicky, je mu alternativou řecké metafysiky a zároveň výzvou k následování, a to i intelektuálnímu.

Ladislav Hejdánek zemřel v ranních hodinách 28. dubna 2020.